

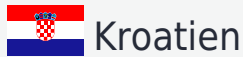
[Hem](#) > ... > [Domstolsförfaranden](#) > [Tvistemål](#) > [Bevisupptagning](#) > Croatia

Bevisupptagning

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Bevisbörda

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

Reglerna för bevisupptagning och för att lägga fram, välja ut, samla in, pröva och bedöma bevis i tvistemål anges i artiklarna 219–276 i civilprocesslagen (*Zakon o parničnom postupku*) (Kroatiens officiella kungörelseorgan [*Narodne novine* – NN] nr 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – konsoliderad text, 25/13, 89/14 – beslut av Kroatiens författningsdomstol [*Ustavni sud Republike Hrvatske*], 70/19 och 80/22).

Huvudregeln är att varje part beskriver de faktiska omständigheterna och lägger fram den bevisning som ligger till grund för deras talan eller genom vilka de bestrider motpartens utsaga och bevisning. Detta innebär att rätten att bli hörd har företräde vid fastställandet av omständigheterna och framläggandet av bevisning i den kroatiska (civil)processlagstiftningen.

Varje part måste därför styrka sanningshalten i påståenden om omständigheter som är till deras fördel och som ligger till grund för deras påståenden (och invändningar), om inte annat föreskrivs i lag.

I regel har domstolen endast rätt att fastställa de faktiska omständigheter som parterna har anfört och endast befogenhet att ta upp den bevisning som parterna har lagt fram. I undantagsfall har domstolen rätt (och en skyldighet) att fastställa omständigheter som parterna inte har anfört och ta upp bevisning som parterna inte har lagt fram, men endast om den misstänker att parterna tänker göra anspråk som de inte har rätt att göra.

Om domstolen, på grundval av den bevisning som lagts fram (artikel 8 i civilprocesslagen), inte med säkerhet kan fastställa en omständighet, fattar den beslut om huruvida omständigheten föreligger genom att tillämpa bevisbördereglererna.

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

Bevisningen ska omfatta alla faktiska omständigheter av betydelse för ett beslut.

Det är inte nödvändigt att bevisa omständigheter som parten har medgett inför domstolen under domstolsförfarandet, men domstolen får även förordna att bevis för dessa omständigheter ska läggas fram om den anser att parten, genom att medge att de föreligger, försöker göra anspråk som han eller hon inte har rätt att göra (artikel 3.3 i civilprocesslagen).

Rättsbestämmelser undantas dessutom från bevisreglererna eftersom de omfattas av principen om att domstolen känner rätten (*iura novit curia*).

Det är inte nödvändigt att bevisa omständigheter som är allmänt kända. Det är emellertid tillåtet att bevisa att en viss omständighet inte är allmänt känd.

Faktiska omständigheter som förutsätts i lag behöver inte bevisas, men det får bevisas att de inte föreligger, om inte annat föreskrivs i lag. Reglerna för motbevisbara presumtioner (*praesumptiones iuris*) underlättar därför bevisning, eftersom den part som åberopar en rättsligt relevant omständighet inte är skyldig att direkt bevisa att en sådan omständighet föreligger. Det räcker att åberopa en allmän rättsregel som ingår i en motbevisbar presumtion, och en part som påstår att en allmän regel i den motbevisbara presumtionen inte kan tillämpas i ett visst mål måste bevisa detta.

Det finns emellertid fall där lagen inte tillåter bevisning för att styrka att de omständigheter som presumeras i lag inte föreligger (*praesumptiones iuris et de iure*). I så fall är domstolen skyldig att fastställa att den rättsligt relevanta omständigheten föreligger.

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

Domstolens uppgift är att få visshet om huruvida de omständigheter som rättstillämpningen bygger på föreligger. Civilprocesslagen innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om sannolikhet, men graden av sannolikhet bör öka i proportion till betydelsen av den åtgärd som ska vidtas, med beaktande av i vilket skede i förfarandet en viss processuell fråga diskuteras och avgörs och de processuella konsekvenser som följer om det slås fast att vissa omständigheter föreligger eller inte föreligger.

Enligt huvudregeln om fri bevisprövning beslutar domstolen efter eget skön vilka omständigheter som den anser bevisade, grundat på en samvetsgrann och noggrann bedömning av all bevisning, som lagts fram separat eller tillsammans, och med beaktande av resultatet av hela förfarandet.

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Som redan har påpekats sker det kroatiska (civil)rättsliga förfarandet framför allt mellan parterna, vilket innebär att parterna får samla in fakta och ta upp bevisning på eget initiativ. Domstolen har rätt att fastställa faktiska omständigheter som inte åberopats av parterna och ta upp bevisning endast om den misstänker att parterna tänker göra anspråk som de inte har rätt att göra (artikel 3.3 i civilprocesslagen).

När den förberedande förhandlingen har hållits antar domstolen ett beslut om att avsluta förfarandet om förhandsavgörande.

Domstolen avslutar förfarandet om förhandsavgörande och håller och avslutar huvudförhandlingen vid den förberedande förhandlingen, om den anser att det är möjligt mot bakgrund av omständigheterna i målet.

Om domstolen anser att det inte är möjligt att avsluta förfarandet om förhandsavgörande och att hålla och avsluta huvudförhandlingen vid den förberedande förhandlingen, kommer den att ta fram en plan för handläggningen av förfarandet.

Planen för handläggningen av förfarandet ska innehålla

- en sammanfattning av de berörda sak- och rättsfrågorna,
- bevisen för att fastställa de berörda sakförhållandena,
- tidsfristen för att inhämta ytterligare bevis som krävs,
- tidsfristen för parterna att inkomma med skriftliga synpunkter på motpartens inlagor och på sakkunnigutlåtanden,
- datum och tid för huvudförhandlingen.

Om huvudförhandlingen kräver flera förhandlingar kommer domstolen att samråda med parterna innan datum och tid fastställs för alla påföljande förhandlingar i huvudförhandlingen, utan att förfarandet pågår för länge.

Domstolen antar planen för förfarandet genom ett beslut, vanligtvis vid den första förhandlingen i förfarandet. Innan beslutet om planen för förfarandet antas låter domstolen parterna yttra sig om planen vid en förhandling.

Undantagsvis får domstolen, om en av parterna inte är närvarande vid den förhandling där planen för

förfarandet diskuteras, fastställa en plan för förfarandet utan att samråda med den frånvarande parten.

Under processen får domstolen ändra planen för förfarandet, förutsatt att den har gett parterna möjlighet att yttra sig om saken. Om ändringarna av planen inte påverkar tidsfristerna för parternas åtgärder får domstolen ändra planen utan att först samråda med parterna.

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Domstolen beslutar vilka framlagda bevis som ska tas upp för att fastställa de faktiska omständigheterna.

Om domstolen har godtagit den bevisning som parten har lagt fram inleder den i regel bevisupptagningen.

I tvister som handläggs av en domstolsavdelning (*vijeće*) tas bevisningen upp vid huvudförhandlingen inför avdelningen, men avdelningen får, om starka skäl föreligger, besluta att viss bevisning ska tas upp inför avdelningens ordförande eller domaren vid den anmodade domstolen (den anmodade domaren). I så fall läses den upptagna bevisningen upp vid huvudförhandlingen.

En ensamdomare, eller avdelningens ordförande, leder huvudförhandlingen, ställer frågor till parterna och tar upp bevisning. Domstolen är emellertid inte bunden av beslutet om hur förhandlingen ska genomföras, vilket bl.a. innebär att den inte är bunden av beslutet att godta eller avvisa den bevisning som parterna lagt fram.

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Enligt bestämmelserna i civilprocesslagen avvisar domstolen bevisning som den inte anser relevant och anger skälen till detta i beslutet.

Civilprocesslagen innehåller inte några särskilda bestämmelser om möjligheten att avvisa otillåten bevisning eller bevisning som inte kan tas upp på ett kostnadseffektivt sätt. I tvister vid en distriktsdomstol (*općinski sud*) till ett värde som inte överstiger 10 000 kroatiska kuna och i tvister vid en handelsdomstol (*trgovački sud*) till ett värde som inte överstiger 50 000 kroatiska kuna får domstolen, om den anser att fastställandet av de faktiska omständigheter som är av betydelse för att avgöra tvisten skulle medföra oproportionerligt stora svårigheter och kostnader, fatta beslut om att sådana omständigheter föreligger efter en fri prövning, med beaktande av de handlingar som parterna ingett och deras vittnesmål, om domstolen åberopade bevisning genom att höra parterna.

I civilprocesslagen anges dessutom en tidsfrist för när parterna måste ha presenterat alla fakta och lagt fram bevis. I ett vanligt tvistemål måste varje part, i stämningsansökan och i svarsinlagan, senast vid den förberedande förhandlingen åberopa alla faktiska omständigheter som styrker deras påstående, lägga fram den bevisning som behövs för att fastställa de omständigheter som de har åberopat och förklara hur de ställer sig till de omständigheter och den bevisning som motparten har åberopat. Under huvudförhandlingen får parterna endast åberopa nya omständigheter och bevis om de, utan egen förskyllan, inte kunde tillhandahålla eller lägga fram dessa innan den föregående förhandlingen avslutades.

Domstolen tar inte hänsyn till nya omständigheter och bevis som parterna, på grund av egen förskyllan, tillhandahåller eller lägger fram vid huvudförhandlingen.

För mer information om bevisning och bevisupptagning i småmålsförfaranden, se faktabladet "[Småmål - Kroatien](#)".

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

I civilprocesslagen tas följande bevismedel upp: syn, skriftlig bevisning, vittnen, sakkunniga och förhör med parterna.

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Ett vittne är en fysisk person som kan ge upplysningar om de faktiska omständigheter som ska bevisas. Vittnen förhörs en och en och inte i närvaro av andra vittnen som ska förhöras senare. Vittnena är skyldiga att ge muntliga svar på de frågor som ställs.

Ett vittne upplyses först om att han eller hon är skyldig att tala sanning och inte får förtiga något. Därefter varnas de för följderna av att avge falskt vittnesmål. Dessutom frågar man alltid vittnen hur de känner till de omständigheter som de vittnar om.

Ett sakkunnigvittne måste ha samma egenskaper som ett vittne, dvs. de måste ha förmåga att observera, komma ihåg och återberätta omständigheter. Därutöver måste de även besitta sakkunskap.

Vissa sakkunnigvittnen som kallas att inställa sig inför domstolen är skyldiga att inställa sig och lägga fram sina slutsatser och utlåtande.

Sakkunnigvittnen har därför även till uppgift att komma fram till slutsatser och utarbeta utlåtanden. Domstolen avgör huruvida sakkunnigvittnet endast ska lägga fram sina slutsatser och sitt utlåtande muntligen vid förhandlingen, eller även inge dem i skriftlig form före förhandlingen. Domstolen fastställer en tidsfrist på högst 60 dagar för att inge skriftliga slutsatser och ett skriftligt utlåtande.

Ett sakkunnigvittne måste alltid förklara sitt utlåtande.

Domstolen överlämnar de skriftliga slutsatserna och utlåtandet till parterna senast 15 dagar före den förhandling där de ska höras.

I civilprocesslagen görs ingen åtskillnad mellan förfarandet för att höra "vanliga" vittnen och förfarandet för att höra sakkunnigvittnen, och lagen innehåller därför inte några särskilda processuella bestämmelser i detta avseende.

När det gäller skriftlig bevisning måste parterna själva inge den handling som de åberopar som bevis för sin utsaga.

En handling som en statlig myndighet har upprättat på föreskrivet sätt inom ramen för sitt ansvarsområde och en handling som en juridisk eller fysisk person har upprättat i sin egenskap av myndighetsutövare enligt lag eller en förordning som grundas på lag (en offentlig handling) anses styrka sanningshalten i det som intygas eller föreskrivs.

Andra handlingar har samma bevisvärde om deras bevisvärde, enligt särskild lagstiftning, kan likställas med offentliga handlingars bevisvärde.

Det är tillåtet att bevisa att faktiska omständigheter som anges i offentliga handlingar är felaktiga eller att handlingen har upprättats på ett oriktigt sätt.

Om domstolen hyser tvivel beträffande handlingens äkthet får den begära att den myndighet som ursprungligen lär ha upprättat handlingen yttrar sig om handlingen.

Om inte annat föreskrivs i ett internationellt avtal har vederbörligen bestyrkta utländska offentliga handlingar, med förbehåll för villkoret om ömsesidighet, samma bevisvärde som inhemska offentliga handlingar.

I civilprocesslagen fastställs även regler om överlämnande av handlingar (skyldigheten att tillhandahålla handlingar) beroende på vem som har handlingen: den person som hänvisar till den, motparten, ett statligt organ eller en myndighetsutövande organisation eller en tredje man (fysisk eller juridisk person).

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Enligt den huvudregel om fri bevisprövning som tillämpas i den kroatiska (civil)processrätten beslutar domstolen efter eget skön vilka omständigheter den anser bevisade. Den grundar sitt beslut på en samvetsgrann och noggrann bedömning av all bevisning, som lagts fram separat eller tillsammans, och med beaktande av resultatet av hela förfarandet.

Det finns därför inte någon regel om att vissa bevismedel ska tillmätas större vikt än andra, även om skriftliga handlingar i praktiken anses mer tillförlitliga än andra former av bevisning (vittnen, förhör).

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

Nej, i civilprocesslagen fastställs inte att det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet. I enlighet med principen om ett kontradiktoriskt förfarande har parterna rätt att lägga fram bevisning, och domstolen väljer vilka av de framlagda bevisen den tar upp för att fastställa relevanta faktiska omständigheter.

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Varje person som kallats att vittna är skyldig att inställa sig vid domstolen och är, om inte annat föreskrivs i civilprocesslagen, skyldig att vittna. Att vittna, vilket innebär en plikt att närvara i domstolen, avge vittnesmål och säga sanningen, är en allmän skyldighet för alla medborgare. Vittnen som på grund av hög ålder, sjukdom eller svår fysisk funktionsnedsättning inte kan inställa sig vid domstolen förhörs i hemmet.

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

En person som genom sitt vittnesmål skulle bryta mot skyldigheten att inte röja stats- eller försvarshemligheter får inte höras som vittne förrän den behöriga myndigheten befriar dem från denna skyldighet.

Ett vittne kan vägra att vittna

- om något parten har anförtrott dem i egenskap av bemyndigad företrädare,
- om något parten eller en annan person har bekänt för vittnet under bikt,
- om de faktiska omständigheter som vittnet har fått reda på i sin egenskap av advokat, läkare eller under utövandet av något annat yrke eller någon annan verksamhet, om utövandet av detta yrke eller denna verksamhet omfattas av tystnadsplikt.

En ensamdomare eller avdelningens ordförande underrättar dessa personer om att de har rätt att vägra vittna.

Ett vittne får vägra att svara på enskilda frågor på grund av tvingande skäl, särskilt om han eller hon genom att svara på en sådan fråga skulle utsätta sig själv, eller sina släktingar i rakt ned- eller uppstigande led (oavsett i vilket led), eller en släkting i sidoledd (intill tredje led), inklusive sin make, eller släktingar genom äktenskap (intill andra led) – även om äktenskapet har upphört – och deras förmyndare eller myndling, adopterad förälder eller adopterat barn, för svår vanära eller betydande materiell skada, eller riskera åtal.

En ensamdomare eller avdelningens ordförande underrättar vittnet om att han eller hon får vägra att besvara de frågor som ställs.

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Ja. Om ett vittne som vederbörligen kallats underlåter att inställa sig utan förklaring, eller om ett sådant vittne lämnar den plats där de ska förhöras utan tillåtelse eller utan att ange något motiverat skäl, får domstolen förordna om tvångshämtning på deras bekostnad, och får även utdöma böter på 500–10 000 kroatiska kuna.

Om vittnet inställer sig och vägrar att vittna eller svara på vissa frågor efter att ha underrättats om vad detta kan få för konsekvenser, och domstolen anser att deras skäl för att vägra svara inte är berättigade, kan domstolen utdöma böter på 500–10 000 kroatiska kuna. Om vittnet fortfarande vägrar att vittna kan domstolen frihetsberöva vittnet. Ett vittne hålls frihetsberövad tills han eller hon går med på att vittna eller tills vittnesmålet inte längre behövs, dock i högst en månad.

Om vittnet i efterhand ger en förklaring till sin utevaro återkallar domstolen sitt beslut om böter, och kan befria vittnet från skyldigheten att betala vissa eller samtliga kostnader. Domstolen får även återkalla sitt beslut om böter om vittnet senare går med på att vittna.

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

För information om undantag från den allmänna skyldigheten att vittna när det gäller stats- eller försvarshemligheter, dvs. rätten för personer som utför viss verksamhet att vägra vittna och rätten att vägra svara på vissa frågor, se punkt 9.

Huvudregeln är att endast de personer som kan lämna upplysningar om de omständigheter som ska bevisas får höras som vittnen, och domstolen avgör en persons förmåga att vittna från fall till fall.

En person kan inte vara vittne om denna är direkt inblandad i förfarandet, som part eller som juridiskt ombud för en part, medan en bemyndigad företrädare för parten får höras som vittne.

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Varje vittne måste förhöras för sig, och inte i närvaro av andra vittnen som ska förhöras senare. Vittnet är skyldigt att ge muntliga svar på de frågor som ställs.

Ett vittne upplyses först om att han eller hon är skyldig att tala sanning och inte får förtiga något. Därefter varnas de för följderna av att avge falskt vittnesmål.

Vittnet ombeds sedan att uppge sitt förnamn, efternamn, id-nummer, sin fars namn, sitt yrke, sin adress, sin födelseort, sin ålder och sitt förhållande till den andra parten.

Efter dessa allmänna frågor ombeds vittnena att uppge allt de känner till om de faktiska omständigheter som de ska vittna om, och kan därefter få frågor för att bekräfta, komplettera eller förklara de uppgifter som lämnats. Det är inte tillåtet att ställa frågor som redan innehåller svaret på frågan.

Vittnen tillfrågas alltid om hur de känner till de omständigheter som vittnesmålet avser.

Vittnen vars vittnesmål är motstridiga i fråga om viktiga omständigheter kan konfronteras med varandra. Var och en av vittnena frågas ut om varje omständighet där det finns motstridiga uppgifter, och deras svar förs till protokollet.

Kroatien har inte några särskilda bestämmelser för bevisupptagning via videokonferens. Bestämmelserna i artikel 126a–126c i civilprocesslagen utgör emellertid en rättslig grund för en sådan bevisupptagningsmetod, dvs. en ljudupptagning av domstolsförhandlingarna får göras. Beslut om att spela in en förhandling fattas av domstolen på eget initiativ eller på begäran av parterna. Metoden för att spara och spela upp en ljudinspelning, de tekniska villkoren och inspelningssättet regleras i domstolens rättegångsregler.

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

Enligt civilprocesslagen får ett domstolsbeslut inte bygga på bevis som skaffats fram på ett olagligt sätt (otillåten bevisning).

Rätten får anta ett beslut om att tillåta upptagning av otillåten bevisning och får pröva sådan bevisning om den anser det nödvändigt för att fastställa ett väsentligt sakförhållande. När rätten beslutar om bevisningens tillåtlighet ska den väga den överträdelse som upptagning av otillåten bevisning innebär mot intresset av att fastställa sakförhållandena på ett fullständigt och precist sätt i förfarandet.

3.2 Kan en partsutsaga användas som bevisning?

Parter i ett förfarande kan inte höras som vittnen. Enligt bestämmelserna i civilprocesslagen får parterna dock höras som ett av bevismedlen om annan bevisning saknas eller om domstolen, trots den övriga bevisning som åberopas, anser att detta är nödvändigt för att fastställa viktiga faktiska omständigheter.

Om inte annat anges är civilprocesslagens bestämmelser om bevisupptagning från vittnen tillämpliga på förhör med parterna.

4 Har medlemsstaten i enlighet med artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning angett andra myndigheter som är behöriga att ta upp bevis i samband med rättsliga förfaranden i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur enligt förordningen? Om så är fallet, i vilka förfaranden är de behöriga att ta upp bevis? Kan de endast begära bevisupptagning eller även bistå vid bevisupptagning på grundval av en begäran från en annan medlemsstat? Se även anmälan enligt artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning.

Domstolar är de enda myndigheter i Kroatien som är behöriga att ta upp bevis i samband med rättsliga förfaranden på privaträttens område, i enlighet med artikel 2.1 i förordningen om bevisupptagning.

■ Senaste uppdatering: 13/04/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.